

Editorial

Memòries, veritat i reparació en temps presents

En l'editorial del primer número de *Temps i Espais de Memòria*, posàvem de manifest que aquesta revista electrònica naixia amb pretensió de rigor, integritat i exigència com a contrapunt a la banalització dels termes, dels debats històrics i memorials. Un any després no hem parat d'escoltar, veure i llegir a través dels mitjans de comunicació, com les paraules nazisme i feixisme es banalitzaven un cop rere l'altre, amb l'única intenció de criminalitzar posicions ideològiques diverses a les dels emissors en el debat polític actual. Encunyar aquests termes per denigrar l'altre només pot ser resultat o bé de la ignorància o bé de la malícia, i des del Memorial Democràtic continuarem treballant en contra d'una estigmatització forassenyada i d'una banalització irrespectuosa i lluny del rigor i el coneixement històrics. No es pot prendre a la lleugera l'onada feixista que va arrasar Europa als anys trenta i quaranta, tant pel seu significat històric com pel respecte a la memòria dels milions de persones que s'hi van enfrontar i van perdre la vida. Tanmateix, al llarg del darrer any, mentre uns intentaven buidar de contingut la paraula nazi, d'altres no han parat d'enriquir de significat la paraula justícia. Ens referim a la jutgessa Servini i la causa oberta als tribunals de l'Argentina en relació a crims internacionals comesos durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, causa oberta a denúncia de desenes de víctimes i els seus familiars. Durant aquest any la jutgessa argentina ha emès més de vint ordres d'arrest internacional que estan, a hores d'ara, pendent de compliment. Moltes de les claus per entendre aquest procés judicial les explicà en aquesta mateixa revista la catedràtica de Dret Penal de la Universitat Autònoma de Barcelona, Mercedes García Arán; i si es vol aprofundir en aquesta temàtica, els lectors ja poden disposar del llibre *La repressió franquista i la revisió jurídica de les dictadures*. L'any el tanquem amb una bona notícia per a la institució: l'obertura de la nova seu del Memorial Democràtic al carrer Peu de la Creu, 2-4, al barri del Raval de Barcelona. Una nova àgora que permetrà un millor compliment de la seva missió, projectada a tota Catalunya, on realitzar congressos, seminaris, difondre la Xarxa d'Espais de Memòria, on es posarà a disposició del públic els exemplars de la seva biblioteca especialitzada, els fons documentals dipositats al Centre d'Informació i Documentació

o els enregistraments del Banc Audiovisual de Testimonis, així com realitzar presentacions de llibres i exposicions, com la que preparem per a l'entrada del 2015: «Vencedors i Vençuts».

Aquest 2014 el Memorial Democràtic ha dedicat bona part dels seus esforços a recordar i difondre 75è aniversari de la fi de la Guerra Civil i l'inici de l'exili. Així doncs, aquest segon número de la revista *Temps i Espais de Memòria* ha seguit la mateixa línia. L'historiador Magí Crusells recupera en el seu article la mirada de Jean-Paul Le Chanois, qui denuncià a través del documental *Refuge* el tracte inhumà que reberen els refugiats espanyols a França el 1939. A la secció de «L'entrevista» hem volgut recuperar el testimoni de la recentment desapareguda Montserrat Abelló, enregistrament que es conserva en el Banc Audiovisual de Testimonis-Memorial Viu i que narra el seu periple a l'exili. L'altre enregistrament que es pot visualitzar a través d'aquesta revista és la lliçó magistral que el professor d'Història Contemporània Martí Marín va impartir el passat mes de febrer per explicar què suposà per a Catalunya el final de la Guerra Civil i la victòria franquista. La secció «Passat i present» compta enguany amb els articles dels especialistes Alicia Alted, Carlos Martín Beristain, Salomó Marqués i José Luis Ledesma, mentre que la secció «Espais de memòria» està dedicada al Centre d'Interpretació de l'Aviació Republicana i la Guerra Aèria (CIARGA) i al memorial del camp d'Argelers de la Marenda. La secció que inaugurarem amb aquest segon número, «El teu article», compta amb les aportacions que ens han enviat Agustí Castellanos i David González i, evidentment, la revista es completa amb les corresponents ressenyes i l'article sobre les activitats més destacables que ha dut a terme el Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya durant aquest any.

Jordi Palou-Loverdos
Director del Memorial Democràtic